

NURME KOOLI

ÕPPEKAVA

2024

Nurme Kooli õppekava on koolis õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis on koostatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõige 1 alusel, milles tuuakse välja kooli eripärast tulenevad valikud põhikooli riiklike õppekavade raames **lihtsustatud ja toimetuleku õppeks**.

Õppekava üldosas esitatakse

1. Kooli eripära ning õppe ja kasvatustöö rõhuasetused

- (1) väärtused ja eripära
- (2) õppe- ja kasvatuseesmärgid
- (3) ained ja –aineülesed lõiminguvõimalused
- (4) üldpädevuste kujundamise põhimõtted
- (5) õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted

2. Õppekorraldus

- (1) tunnijaotusplaanid õppeaineti ja klassiti
- (2) valikõppeainete valik
- (3) võõrkeele valik
- (4) õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuse tegemise põhjendused
- (5) ainete lubatud nädala õppekoormus

3. Õppekeskkond

- (1) õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud jmt.
- (2) õpikeskkonna kujundamine lihtsustatud ja toimetulekuõppe õpilastele

4. Loovtöö kolmandas kooliastmes

- (1) Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise korraldus

5. Õpilaste arengu ja õppimise toetamine

- (1) õpilase arengu ja õppimise toetamise korraldus
- (2) hindamise korraldus

6. Haridusliku erivajadusega õpilase toetamine

- (1) õppekorralduse põhimõtted
- (2) tugiteenuste rakendamise korraldus

7. Õpilaste karjäärivalikute toetamine

- (1) karjääriõppe korraldamine
- (2) karjääriinfo ja nõustamise korraldamine

8. Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamine

- (1) teavitamise ja nõustamise korraldus

9. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

10. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Kooli õppekava on avalikustatud kooli veebilehel.

Lisa 1 Lihtsustatud õppe taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arenguperioodide kaupa.

Lisa 2 Toimetulekuõppe taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arengutasemete kaupa.

Lisa 3 Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused.

I ÜLDOSA

1. KOOLI ERIPÄRA NING ÕPPE-JA KASVATUSTÖÖ RÕHUASETUSED

1.1. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA

Erinevused rikastavad – meie välimus, iseloom, oskused ja võimed, tugevad ja nõrgad küljed muudavad meid kordumatuks;

Vastastikune lugupidamine – positiivne suhtlemine, viisakus, abivalmidus, üksteise mõistmine ja tunnustamine;

Ühised eesmärgid - liikumine koos parema tulemuse suunas õpilaste arengu toetamisel, nende toimetulekuoskuste kujundamisel ja tugivõrgustiku toimimisel.

Nurme Kool on Kesk-Eesti õppe- ja tugikeskus, kus rakendatakse nüüdisaegseid õppemeetodeid tõhustatud või erituge vajavatele õpilastele koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ning lapsevanema avalduse alusel määratud ajaks.

Kool osutab tugispetsialistide (logopeed, psühholoog, sotsiaalpedagoog), õpilaskodu ja pikapäevarühma teenust. Pakume põhikoolijärgset lisaõpet lihtsustatud õppekava alusel põhikooli lõpetanutele.

Õppe kavandamisel ja korraldamisel on koostöö õpilaste, lapsevanemate, õpetajate, kooli tugispetsialistide, Paide Rajaleidja keskuse nõustajate, Järvamaa Kutsehariduskeskuse kutseõppe korraldajate ning Paide linna, Järva valla ja Türi valla ning teiste kohalike omavalitsuste esindajatega.

Kooli logo sümboliseerib seotust looduskeskkonnaga.

Loodusharidust toetab õuesõpe ja ühistegevused Paide Vallimäel, Lembitu pargis, Paide tehishärve ääres, Reopalu ja Pärnu jõe kallastel kulgeval Paide matkarajal jm.

Õppetööd aitavad mitmekesistada õppeprogrammid Paide linnaruumis, SA Ajakeskuses Wittenstein/Järvamaa muuseumis, Paide Muusika- ja Teatrimajas ja Järvamaa Keskraamatukogus.

Sportimiseks saab kasutada Järvamaa Kutsehariduskeskuse spordisaali ja murukattega spordiväljakut. Jõutreeninguteks on erineva raskusastmega trenažöörid Järvamaa Kutsehariduskeskuses ja välijõusaalis Paide tehishärve ääres. Ujumise tunnid toimuvad Paide SPA Hotelli Paide ujulas. Liikumisharrastuseks on võimalused jalgsi või jalgrattaga kergliiklusteedel Paide-Mäo, Paide –Reopalu ja Paide-Mündi suunal.

Paide linna tunnuslause on „Linn südames.“ Paide linnal on ainulaadne ajalugu ja siit on pärit mitmed Eestile kuulsust toonud inimesed. Avastamisrõõmu ja uurimismaterjali jagub iga kooliastme õpilastele. Traditsiooniliselt osaleb koolipere linna sünnipäeva kontserdil ja südameketis Paide linna keskväljakul.

Nurme Koolil on oma koolilaul ja ühised traditsioonid. Meie märksõnad on „Loodus, loovus, liikumine!“

1.2. KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

1.2.1. Lihtsustatud õppe põhieesmärk on toetada ja suunata tõhustatud või erituge vajava õpilase arengut. Iga õpilase hariduslike erivajaduste ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele.

(1) Õpetajad ja tugispetsialistid jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis. Igale

lihtsustatud õppe õpilasele koostatakse individuaalse arengu jälgimise kaart. Kaarti peetakse eKooli platvormil. Kaardi täitmise eest vastutavad klassijuhatajad.

(2) Õpetamine, kasvatamine ja arengu toetamine toimub valdavalt praktilise õppeviisi kaudu. Õpitakse igal pool. Seda toetavad õppevormid on õuesõpe, muuseumipedagoogika, õppekäigud, projektipõhine õpe ning nutiseadmete kasutamine.

(3) Kooli õppe- ja kasvatusprotsessis kujundatakse õpilastel suutlikkust ja oskusi, et pingutada jõukohasel viisil ning teha koostööd nii eakaaslaste kui ka erinevate täiskasvanutega. Õpetamine on õppimise toetamine. Õpetaja lähtub õpilase individuaalsetest vajadustest ja toetab neid iseseisvaks õppijaks saamisel.

(4) Väärtushoiakute kujundamisel taotletakse, et õpilane tunneb vastutust oma tegude tagajärgede eest, järgib üldlevinud väärtusi, määratleb end riigi kodanikuna.

(5) Lihtsustatud õppel põhikooli lõpetaja on praktilist tööd väärtustav ja täiendus- ning kutseõppeks valmis olev ühiskonnaliige. Lihtsustatud õppekava alusel lõpetanud noortele tagatakse paindlik üleminek ametiõppele kutseharidus koolides.

1.2.2. Toimetulekuõppe põhieesmärk on toetada ja suunata erituge vajava õpilase arengut.

Iga õpilase hariduslike erivajaduste ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Igale õpilasele koostatakse individuaalne õppekava, milles esitatakse õpilaste individuaalseid võimeid ja toevajadust arvestav õppekorraldus.

(1) Igale toimetuleku õppe õpilasele koostatakse individuaalse arengu jälgimise kaart.

(2) Arendatakse õpilaste psüühilisi protsesse (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemine), tunde- ja tahtevalda, psühhomotoorikat, suhtlemist ja hoiakuid.

(3) Õppetöö kavandamine toimub kontsentrisuse printsiipi järgides.

Õppeülesanded valitakse õpilase lähimat arenguvalda arvestades, varieeritakse õppeülesandeid, materjali keerukust, abiosakaalu ja oskuse omandamiseks kuluvat aega vastavalt laste individuaalsetele iseärasustele.

(4) Õppe- ja kasvatustööga taotletakse, et õpilane omandaks jõukohased praktilised oskused ja vajalikud teadmised igapäevastes olukordades toimetulekuks.

1.3. AINETE JA –AINEÜLESED LÕIMINGUVÕIMALUSED

(1) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu.

(2) Lõimingu toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist.

(3) Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppeeesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühisosa;

(4) Õppe lõimimine saavutatakse:

1) õppekeskkonna kujundamise abil;

2) ainevaldkonna õppeainete ühiste ja lähedaste eesmärkide, õpitulemuste, õppeteemade, mõistete ja meetodite abil;

3) erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa abil;

4) sarnaste õppeülesannete ja -meetodite abil;

5) ühe õppeaine või ainevaldkonna piire ületavate uurimuste, projektide jms võimaluste abil;

6) läbivatest teemadest tulenevate ühiste temaatiliste rõhuasetuste abil.

1.4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED

(1) Üldpädevusi kujundatakse lihtsustatud õppes ja toimetulekuõppes kõigi õppeainete kaudu tunni- ja koolivälises tegevuses.

(2) Üldpädevuste kujunemist suunavad täiskasvanud/tugispetsialistid omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

(3) Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

- 1) kultuuri ja väärtuspädevus – tunnetab end oma rahvuse ja Eesti kodanikuna, mõistab, et inimesed võivad olla erinevast rahvusest, suhtub teistesse rahvustest inimestesse sallivalt ja lugupidavalt, käitub vastavalt üldtunnustatud väärtustele ja kõlbluspõhimõtetele, teab Eesti kultuurile omaseid traditsioone ja kombeid, järgib neid teiste juhendamisel või eeskujul;
- 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – teab oma õigusi ja kohustusi, oskab valida sobivat käitumisviisi ning järgib ühiselureegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli, arvestades rühma ja isiklikku huvi;
- 3) enesemääratluspädevus – mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib enda käitumist erinevates olukordades, väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne;
- 4) õpipädevus – õpib vastavalt oma võimetele, planeerib ja järgib õppimist ja enesekontrolli. Täidab jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele;
- 5) suhtluspädevus – väljendab arusaadavalt oma soove ja seisukohti omandatud keelelise ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil, mõistab ja kasutab võõrkeeles lihtsamaid igapäevaseid fraase, tuginedes vajadusel abivahenditele;
- 6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – kasutab matemaatilisi oskusi igapäevaelus toime tulemiseks, käitub keskkonnateadlikult, tuleb toime igapäevaste tehnoloogiliste vahendite kasutamisega;
- 7) ettevõtlikkuspädevus – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse-ja elukestvaks õppeks, mõistab töö tegemise vajalikkust;
- 8) digipädevus – suudab vastavalt oma võimetele infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja ohutult toime tulla. Otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi.

1.5. ÕPPEKAVA LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMISE PÕHIMÕTTED

(1) Õppekava läbivad teemad on üld-ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel.

(2) Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna, kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(3) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte.
- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas uurimis- või loovtöös, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, Paide linna ja Järva maakonna asutuste ja ettevõtete, õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

1.5.1. Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri kujundamine - taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning

kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;

2) keskkond ja jätkusuutlik areng- taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;

3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

4) kultuuriline identiteet - kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

5) teabekeskkond ja meediakasutus - taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab meediamaaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärgi ja ühiskonnas omaksvõetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskkonnas;

6) tehnoloogia ja innovatsioon - taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

7) tervis ja ohutus - taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna;

8) väärtused ja kõlblus - taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää üksikõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

2. ÕPPEKORRALDUS

(1) Õpet kavandades ja korraldades:

1) arvestatakse õpilase tahu- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, tervise seisundit, huvi ja kogemusi;

2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;

3) võimaldatakse õpilasele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;

4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras, tehakse uurimistöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;

5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-täiskasvanu, õpilane-õpilane);

6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms.);

- 7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja meetodeid;
- 8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilasel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust;
- 9) Õpet korraldatakse koolis või väljaspool kooliruumi, rühma-, paaris- või individuaalõppena õues, looduses, muuseumis, näitusel, looduskeskustes, ettevõtetes või virtuaalses keskkonnas, rakendades õppeainete lõimimise põhimõtet.
- 10) Õppeaasta kestab 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini. Õppeaastas on 175 õppepäeva, mis jaotuvad kolme õppeperioodi ehk trimestrisse.
- 11) Koolis on viis koolivaheaega.

2.1. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti lihtsustatud õppes:

Õppeained	Õppetunde nädalas								
Klass	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6
Inglise keel (A-võõrkeel)					2	2	2	2	2
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4
Ajalugu						1	2	2	1
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Muusika	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kunst	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2
Tööõpetus	2	2	2	2	4	4	4	5	7
Loodus- ja keskkonnaõpetus (valikõppeaine)			1	1	1	1	1	1	1
Arvutiõpetus ja informaatika (valikõppeaine)			1	1	1	1	1	1	1
Nädalakoorumus	20	23	25	25	28	30	30	32	32

2.2. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti toimetulekuõppes:

Õppeained	Õppetunde nädalas											
Klass	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Elu- ja toimetulekuõpe	4	5	5	5	7	7	7	7	7	7	7	
Eesti keel	4	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	
Matemaatika	2	3	4	4	5	5	5	5	5	5	5	
Kunst ja käeline tegevus	5	5	5	5	5	2	2	2	2	2	2	
Muusikaõpetus	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Tööõpe						5	5	5	5	5	5	
Kehaline kasvatus	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Rütmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Loodus- ja keskkonnaõpetus (valikõppeaine)								1	1	1	1	
Arvutiõpetus ja informaatika (valikõppeaine)								1	1	1	1	
Nädalakoorumus	20	23	25	25	28	30	30	32	32	32	32	

2.3. Valikõppeainete valik

- (1) Valikainete õppe valikul lihtsustatud ja toimetulekuõppes lähtutakse kooli asukohast,

õppetegevuse praktilisest suunast, võimalustest ning õpilaste ja vanemate soovidest.

Valikained on loodus- ja keskkonnaõpetus ning arvutiõpetus ja informaatika.

(2) Lihtsustatud õppes õpetatakse valikaineid 3.-9. klassis ja toimetulekuõppes 8.-9. klassis ning 10.-11. õppeaastal.

(3) Valikainete õppeks koostab kool ainekava. Kui punktis 2.3.1. kokkulepitud valikaineid muudetakse, siis kool koostab lähtuvalt uuest valikust ainekava.

2.4. Võõrkeele valik

(1) Võõrkeelena õpitakse lihtsustatud õppes ühte A-võõrkeelt.

(2) Arvestades kooli võimalusi ja soove on alates 5. klassist võõrkeele valikuks inglise keel.

(3) Võõrkeele õpet pakutakse vaid lihtsustatud õppe tasemele.

2.5. Õppeaine nimetustes või -mahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused.

(1) Kooli kehalises kasvatuses rakendatakse liikumisõpetuse põhimõtteid, et toetada õpilaste positiivset hoiakut liikumise suhtes ning kujundada eakohast motivatsiooni, teadmisi, oskusi ja harjumust iga päev aktiivselt liikuda, tegeleda liikumisharrastustega ning suhtuda liikumisse positiivselt.

(2) I kooliastmel on kehalise kasvatus tunde mahus arvestatud 40 tundi ujumise algõpetust ujumisoskuse omandamiseks.

(3) Tööõpetus sisaldab kolme valdkonda: tööõpetus (1.-4.klass), käsitöö ja kodundus (5.-9. klass) ning tehnoloogiaõpetus (5.-9. klass). Alates 5. klassist moodustatakse õpilaste soovide ja huvide põhjal käsitöö, kodunduse või tehnoloogiaõpetuse õpperühmad.

(4) Loodusõpetust õpitakse lõimitud õppeainena, milles on ühendatud loodusõpetus, geograafia, füüsika ja keemia alused.

2.6. Ainevaldkondade lubatud õppekoormus

Põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

- 1) 1. klassis 20;
- 2) 2. klassis 23;
- 3) 3. ja 4. klassis 25;
- 4) 5. klassis 28;
- 5) 6. ja 7. klassis 30;
- 6) 8. ja 9. klassis 32;
- 7) 10. ja 11. klassis 32
- 8) Lisaõppes 30

Õpilaste arv

(1) Tõhustatud tuge saavate õpilaste klassis viiakse läbi õppetööd kuni 12 õpilasega ja erituge saavate õpilaste klassis kuni 6 õpilasega.

2.7. Lisaõpe põhikooli lõpetanutele lihtsustatud ja toimetulekuõppes

(1) Kool võib pakkuda lihtsustatud õppekava alusel põhikooli lõpetanud noortele, kes vajavad täiendavat ettevalmistust ja tuge eriala omandamiseks kutseõppes või tööturule üleminekuks.

(2) **Lisaõppes** osalejatele võimaldatakse juhendatud õpet 1050 õppetunni ulatuses.

Juhendatud õpe koosneb üldhariduslikust õppest, kutsealasest ettevalmistusest ning sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste arendamisest.

(3) Osapoolte kokkuleppel on võimalus kutsealast ettevalmistust teha koostöös Järvamaa Kutsehariduskeskusega.

- (4) Igale õpilasele koostatakse individuaalne üleminekuplaan, kus määratakse tema õppe konkreetne sisu ja päevakava.
- (5) Üleminekuplaani koostamisel arvestatakse õpilase teadmisi ja oskusi, õpilase ning vanema soove ja vajadusi ning kooli võimalusi.
- (6) Eriala sobivuse korral on võimalik jätkata õpinguid Järvamaa Kutsehariduskeskuse teise taseme kutseõppe õppekaval.
- (7) **Toimetulekuõppes** võib kooli õppekavaga ja/või individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks 11 õppeaastat.
- (8) Kooli põhjendatud otsus õppeaja pikendamisest keeldumise kohta vormistatakse kirjalikult ja edastatakse vanemale/eestkostjale posti teel või allkirja vastu hiljemalt 9. klassi esimesel poolel.

2.8. Koduõpe ja haiglaõpe

- (1) Tervise seisundist tulenevat koduõpet korraldab kool koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema taotlusel;
- (2) Haiglaõpet korraldatakse haiglaravil viibimise ajal koostöös haiglaõpetajaga;

2.9. Õpe eriolukorras

- (1) Arvestades õpilaste õppimissuutlikkust ja tõhustatud või eritoe vajadust jätkub õpe üldjuhul kontaktõppena.
 - (2) Koolis luuakse õppimiseks keskkond, kus on tagatud meetmed võimaliku ohu ennetamiseks ja õpilaste hajutamiseks.
 - (3) Õpe võib olla kombineeritud ning õpilase iseseisvat õppimisvõimet arvestades osaliselt kontaktisena ja osaliselt distantsil.
 - (4) Haridusliku erivajadusega õpilane suunatakse distantsõppele lühimaks vajalikuks ajaks vanema nõusolekul kooli ja kodu ressursse arvestades.
- Kool ja kodu hindavad regulaarselt õppe sujuvust ning vajadusel ja võimalusel lepivad kokku distantsõppe mahu muutmises.
- (5) Distantsõppel antakse õpilasele selged õpijuhised õppematerjali, õpiviisi, abivahendite ja abi saamise kohta.
 - (6) Distantsõppe ajal rakendatakse juhendatud õpet, kus on kokku lepitud missuguses veebikeskkonnas toimub õpilasega igapäevane suhtlemine, õppeteemade vahetu selgitamine ning õpijuhiste ja tagasiside andmine.
 - (7) Veebitunnid on üldjuhul 20 minutit, vaimne tegevus vaheldub liikumispausidega.
 - (8) Õppekorralduse vajaduse otsustab aineõpetaja, mille puhul osa õppest toimub kontaktõppena ja osa veebiõppena.
 - (9) Virtuaalselt toimuva õppe korral tagatakse andmekaitse reguleerivate õigusaktide nõuete täitmine kooli kodukorras sätestatud korras.

2.10. Liikluskasvatus

- (1) Kool viib läbi liikluskasvatust ja valmistab õpilasi ette ohutuks liiklemiseks lõimitud aineõppes.
- (2) Liikluskasvatuse eesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:
 - 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt liiklust takistavalt;

2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

3. ÕPPEKESKKOND

3.1. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

(1) Õppekeskkonna mitmekesistamiseks planeeritakse tegevused õppeaasta algul:

- 1) õppekäigud, mis toetavad valdkonnapädevuste kujundamist;
- 2) uurimistöid tutvustavad üritused;
- 3) traditsioonilised ühisüritused, mis toimuvad igal õppeaastal;
- 4) kooli ja kalendritähtpäevadega seotud üritused;
- 5) heategevusüritused;
- 6) kontserdid ja teatrikülastused;
- 7) spordiüritused ja loodusmatkad;
- 8) projektid;

3.2. Õpikeskkonna kujundamine lihtsustatud ja toimetulekuõppe õpilastele.

(1) Õppija arengut toetava õpikeskkonna kujundamisel lähtume õpilaste individuaalsusest ning lihtsustatud ja toimetuleku õppe põhimõtetest.

(2) Eesmärgiks on, et ümbritsev õpikeskkond toetab ühtse tervikuna õpilase arengut ja iseseisvat toimetulekut.

(3) Õpilaste ja koolitöötajate vaimse ja füüsilise turvalisuse ennetustegevused, sekkumine ja juhtumite lahendamine on kirjeldatud kooli kodukorras.

3.3. Füüsiline õpikeskkond.

(1) Nõuded füüsilisele õpikeskkonnale (hoonetele, ruumidele, sisustusele ja korrashoiule) on kindlaks määratud sotsiaalministri määrusega „Tervisekaitsenõuded koolidele“.

(2) Õpetaja kujundab õpilastele turvalise klassiruumi, valib tegevusteks sobivad õpikeskkonnad (nt e-õppekeskkonnad, õppeklassid, õppekäigud, õuesõpe, üritused jms).

3.4. Sotsiaalse ja vaimse õpikeskkonna kujundamine.

(1) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna puhul on olulisel kohal positiivse ning turvalise õpikeskkonna loomine.

- (2) Õpilastele tagatakse tegevuste etteaimatavus, tegevuste toimumise koht ja aeg.
- (3) Suhtlemisel arvestatakse eakohasust, õpilase kommunikatiivseid ja kognitiivseid võimeid ning oskusi.
- (4) Rühma komplekteerimisel jälgitakse õpilaste omavahelist sobivust sh pööratakse tähelepanu käitumise eripäradele ja kognitiivsetele oskustele (mõnele õpilasele sobib väiksem ja vaiksem grupp ning individuaalsed tegevused, mõnele õpilasele on jõukohased tegevused suuremas grupis).
- (5) Osalemine ülekoolilistel ühisüritustel annab võimaluse harjuda uute olukordadega, arendada sotsiaalseid oskusi.
- (6) Õpilasel on võimalus osaleda grupi-, ühistegevustes niikaua, kui see on jõukohane.
- (7) Tähtis on koostöö tugispetsialistide, õpetajate, lapsevanemate, kutseõppe korraldajate jt. kooliväliste spetsialistide ja asutustega.
- (8) Arendava õpikeskkonna loomist soodustavad täiskasvanute ühetaolised arusaamad põhiväärtustest, selgelt sõnastatud kokkulepped ja toevajadus.
- (9) Vaimse õpikeskkonna kujundamist toetab õpilaste arengutasemete väljaselgitamine eri valdkondades ja õppeainetes, sobiva raskusastmega õppematerjalide valimine ja/või koostamine.
- (10) Õpilasele on vajalik õppimine läbi eduelamuse ja tagasiside tema võimetekohasele tegevusele.
- (11) Positiivse käitumise kujundamist toetavad ennetus- ja sekkumisprogrammid.

4. LOOVTÖÖ KOLMANDAS KOOLIASTMES

4.1. Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise korral

- (1) Kool korraldab loovtöö lihtsustatud õppe õpilastele III kooliastmes ja toimetulekuõppe õpilastele vastavalt õpilase võimekusele 8., 9 ja/või 10. kooliaastal.
- (2) Loovtöö teemavaliku teevad üldjuhul lihtsustatud õppe taseme 8. klassi õpilased koostöös klassijuhataja/aineõpetajaga õppeaasta alguses septembrikuu jooksul.
- (3) Loovtööks võib olla:
 - 1) uurimus;
 - 2) kunsti-, käsitöö või tehnoloogiaõpetuse projekt;
 - 3) foto või kunstinäitus;
 - 4) vm loomingulised tegevused.
- (4) Loovtööd võib teha klassijuhataja/aineõpetaja juhendamisel individuaalselt või rühmatöona.
- (5) Lihtsustatud õppe tasemel õppivad õpilased esitlevad loovtöid üldjuhul 8. klassi kevadel, toimetuleku õppe tasemel õppivad õpilased 8., 9. või 10. kooliaasta kevadel.
- (6) Loovtööd hinnatakse mitteeristava (arvestatud/mittearvestatud) hindamise alusel.
- (7) Õppenõukogu otsusega võib põhikooli lihtsustatud riiklikul õppekaval õppiva õpilase loovtöö tegemisest vabastada.
 - 1) Kui kooli õppenõukogu otsustab, et õpilane ei ole loovtöö koostamiseks võimeline, asendatakse õpilase individuaalses õppekavas loovtöö koostamine mõne muu jõukohase õppeülesandega.
 - 2) Kui õpilasele ei ole seni individuaalset õppekava koostatud, tuleb see koostada.
 - 3) Individuaalses õppekavas tuuakse välja loovtöö asendamise korraldus ning õppeülesanne, mida õpilane loovtöö asemel sooritab.

(8) Lihtsustatud õppekava järgi õppijatele ei ole loovtöö tegemine põhikooli lõpetamise tingimus.

4.2. Õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus.

(1) Loovtöö etapid on: loovtöö temaatika ja juhendaja valimine, töö kavandamine, töö teostamine, töö kirjalik kokkuvõte ja loovtöö esitlemine.

5. ÕPILASTE HINDAMISE KORRALDUS

(1) Hindamise eesmärk:

(3) Teadmiste ja oskuste hindamine:

- 1) anda teavet õpilase arengu ja õppeedukuse kohta;
- 2) motiveerida õpilast võimetekohaselt õppima;
- 3) suunata õpetaja tegevust õpilase individuaalse arengu toetamisel;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ja olla abiks edasise haridustee valikul;
- 5) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ja kooli lõpetamiseks.

(4) Käitumise ja hoolsuse hindamine:

- 1) motiveerida järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme;
- 2) suunata täitma õpiülesandeid ja kohustusi;
- 3) suunata täitma kooli kodukorra nõudeid;

5.1. Kujundav hindamine

- (1) Kujundav hindamine toimub kogu õppeprotsessi käigus. Jooksvalt analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist.
- (2) Antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja meetodid.
- (3) Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega.
- (4) Kokkuvõte kirjeldab võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks õpilase arengu toetamiseks.
- (5) Õppetegevuse vältel saab õpilane suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
- (6) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.

5.2. Teadmiste ja oskuste hindamine

- (1) Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata õppe käigus või õppeteema lõppedes;
- (2) Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õppe ainekavas taotlevate õpitulemuste ja eesmärkidega;
- (3) Kokkuvõtva töö hindamise aega ja vormi selgitab aineõpetaja õppeteema algul, arvestades kokkuvõtvas töös õpilaste võimeid, materjali raskusastet ja mahtu;

5.3. Sõnaline hinnang lihtsustatud õppes (1.-3. klass)

- (1) Õpilase arengut võrreldakse tema varasemate saavutustega ja antakse positiivne tagasiside toimiva tugisüsteemi rakendamise kaudu;
- (2) Taotletavate õpitulemuste osaoskuste taseme kohta lisatakse ainepäevikusse kirjeldavad sõnalised hinnangud (e-päevikus märgi „K“);
- (3) Klassitunnistusel kirjeldatakse võimalikult täpselt õpilase tugevaid ja arendamist

vajavaid külgi, võttes aluseks taotletavad õpitulemused, mis on kirjeldatud ainekavas.

(4) Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse õppeaasta või trimestri jooksul saadud sõnalised hinnangud viiepallisüsteemi.

5.4. Hindamine viiepallisüsteemis lihtsustatud õppes (4.-9. klass)

(1) Hindega "5" ("väga hea") kui saavutatud õpitulemused vastavad taotlevatele õpitulemustele täiel määral;

Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "5", kui õpilane on saanud 90–100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

(2) Hindega "4" ("hea") hinnatakse perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutamist, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt taotlevatele õpitulemustele; Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "4", kui õpilane on saanud 70–89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

(3) Hindega "3" ("rahuldav") hinnatakse õpitulemust, hinnatakse perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutamist, kui taotletavates õpitulemused on puudujääke; Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "3", kui õpilane on saanud 45–69% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

(4) Hindega "2" ("puudulik") hinnatakse õpitulemust, kui taotlevates õpitulemustes on olulisi vajakajäämisi. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "2", kui õpilane on saanud 20–44% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

(5) Hindega "1" ("nõrk") hinnatakse õpitulemust, kui taotletavad õpitulemused on jäänud saavutamata. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "1", kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

5.5. Mitteeristav hindamine oskus- ja loovainetes lihtsustatud õppes (4.-9. klass).

(1) Mitteeristaval hindamisel on kujundava hindamise põhimõtted.

(2) Õpilase teadmisi ja oskusi, õpilase suulisi vastuseid (esitlusi), kirjalikke ja praktilisi töid ning tegevusi inimeseõpetuses, kunsti-ja tööõpetuses, muusikaõpetuses, liikumisõpetuses ja valikainetes hinnatakse arvestuslikult („A“ 50–100%) või mittearvestuslikult („MA“ 0–49%).

(3) Õpilase kooli lõpetamisel teisendatakse arvestuslikud hinded viiepallisüsteemi.

5.6. Individuaalse õppekava alusel õppiva õpilase hindamine lihtsustatud õppes.

(1) Individuaalse õppekava järgi õppivale õpilasele võib teadmiste hindamisel teha järgmisi mööndusi:

- 1) anda rohkem aega ja kindlustada sobiv, rahulik keskkond vastamiseks, vajadusel individuaalne vastamine õpetaja juhendamisel;
- 2) lubada õpilasel täita ülesandeid alternatiivsel viisil (nt testid valikvastustega);
- 3) lubada kasutada abimaterjale (skeemid, algoritmid, reeglite või näidiste kogumikud);
- 4) lihtsustada ülesannete juhiseid või küsimusi, anda jõukohaseid õppetekste;
- 5) lubada kasutada ülesannete lahendamiseks kalkulaatorit.

5.7. Individuaalse õppekava alusel õppivale õpilasele lubada viiepallisüsteemis hindamisel järgmisi mööndusi:

1) Hindega „5” – õpilasel on kasutada struktureeritud õppetekst ja jõukohased töökorraldused; õpilane valib iseseisvalt kasutamiseks vajalikke abistavaid vahendeid; suudab planeerida oma tegevust, ei vaja pidevat õpetaja juhendamist ning suudab õppeülesande praktiliselt vigadeta täita;

- 2) Hindega „4” – õpilasel on kasutada jõukohased õppetekstid ja töökorraldused; õpilane valib vajalikud/abistavad vahendid valikuks antud näitlike vahendite hulgast; vajab õpetaja osalust oma õppetöö planeerimisel ning suudab õppeülesande täita väiksemate eksimustega;
- 3) Hindega „3” – õpilasel on kasutada jõukohane õppetekst ja töökorraldused; vajab pidevat õpetaja juhendamist näitlike vahendite või materjalide valikuks ja lisaselgitusi oma õppetöö korraldamiseks; suudab seejuures õppeülesande täita rahuldaval tasemel;
- 4) Hindega „2” hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav; esineb olulisi puudusi ja vigu; punktiarvestuse kasutamisel hinnatakse õpitulemust hindega „2” kui õpilane on saanud 20-35% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
- 5) Hindega „1” hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele; punktiarvestuse kasutamisel hinnatakse õpilast hindega „1”, kui õpilane on saanud 0-19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

5.8. Tasemehinnang lihtsustatud õppes

- (1) Õppeaasta algul ja õppeaasta lõpul viiakse kõikides klassides läbi õpilaste funktsionaalse lugemisoskuse ja õigekirjaoskuse taseme hinnang (va 1. klassis õppeaasta algul).
- (2) Kooli tasemetööd sooritatakse 4. ja 7. klassis.
- (3) Tasemetööd ei hinnata, tasemetöö eesmärk on võimaldada õpilasel ja vanemal saada tagasisidet/sõnalist hinnangut saavutatud pädevuste, teadmiste ja oskuste taseme kohta.

5.9. Sõnaline hinnang toimetuleku õppes, kokkuvõtavad hinnangud, üleviimine järgmisse klassi, põhikooli lõpetamine

- (1) Õpilaste hindamine toimub individuaalses õppekavas kirjeldatud nõuete alusel;
- (2) Arvestades õpilase individuaalseid iseärasusi on õpilasel võimalus jõukohases töös, võimetekohase osalemisega, saada töö tulemuste kohta positiivne sõnaline hinnang:
 - 1) Hindega „TT” - „tuleb toime”. Hinnangut „tuleb toime” võib täpsustada hinnangutega „tuleb hästi toime”, „tuleb rahuldavalt” toime“;
 - 2) Hindega „TA” – „tuleb toime abiga”. Hinnangut „tuleb toime abiga” võib täpsustada hinnangutega „tuleb toime sõnalise abiga”, „tuleb toime näidise või eeskuju järgi”, „tuleb toime koostegevuses”, „tuleb toime füüsilise abiga“;
 - 3) Hindega „ET” - „ei tule toime”. Hinnang „ei tule toime” viitab vajadusele muuta individuaalset õppekava ning seda ei kasutata kokkuvõtval hindamisel.
- (3) Trimestri kokkuvõttev hinne pannakse välja trimestri lõpul, antud trimestri käigus saadud hinnangute alusel.
- (4) Kokkuvõttev aastahinne pannakse välja antud õppeaasta käigus saadud trimestri hinnangute alusel.
- (5) Õpilane viiakse õppenõukogu otsusega üle järgmisse klassi enne õppeaasta lõppu.
- (6) Toimetulekuõppe riiklikul õppekaval eksameid ei sooritata ja klassikursust kordama ei jäeta.

5.10. Järelevastamine või järeltöö sooritamise.

- (1) Õpetaja poolt määratud kokkuvõtvat tööd, mille ajal õpilane puudus, saab järele vastata vastavalt õpetaja ja õpilase vahelisele kokkuleppele (hinne märgitakse e-päevikus P/);
- (2) Kui õpitulemust on hinnatud hindega "puudulik" või "nõrk" või hinne on jäänud välja panemata, antakse õpilasele võimalus konsultatsiooniks (vm kokkulepitud tugisüsteem), järelevastamiseks/järeltöö sooritamiseks aineõpetajaga kokkulepitud ajal (hinne märgitakse esialgse hinde järele*).

5.11. Käitumise ja hoolsuse hindamine

- (1) Õpilase käitumist ja hoolsust hinnatakse kõikidel kooliastmel.
- (2) Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja, tuginedes aineõpetajate ettepanekutele.
- (3) Käitumist ja hoolsust hinnatakse e-päevikus hinnetega „VH“ („väga hea“) „H“ („hea“), „R“ („rahuldav“) ja „MR“ („mitterahuldav“).

(4) Käitumise hindamine:

- 1) Hindega „väga hea“ hinnatakse õpilast, kelle üldtunnustatud käitumise, kõlblusnormide ja kooli kodukorra täitmine on harjumuspärane ja järjepidev;
- 2) Hindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täidab kooli kodukorra nõudeid;
- 3) Hindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kelle üldtunnustatud käitumise, kõlblusnormide ja kooli kodukorra täitmine vajab õpetajate ja vanemate tähelepanu ja suunamist.
- 4) Hindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei järgi üldtunnustatud käitumise, kõlblusnormide ja kooli kodukorra nõudeid.

(5) Hoolsuse hindamine:

- 1) Hindega „väga hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub kohusetundlikult õppetöösse, õpib võimetekohaselt, on alati püüdlik, hoolas ja iseseisev.
- 2) Hindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub kohusetundlikult õppetöösse, õpib võimetekohaselt, on alati püüdlik ja hoolas.
- 3) Hindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei ole õpingutes järjekindel, ei pinguta võimetekohaselt, korraharjumustes puudub järjepidevus.
- 4) Hindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei suutu õpingutesse kohusetundlikult, ei pinguta võimetekohaselt, ei järgi esitatud nõudeid.

5.12. Kokkuvõtvad hinded ja üleviimine järgmisse klassi lihtsustatud õppes

- (1) Kokkuvõttev trimestri hinne pannakse välja trimestri lõpul, antud trimestri käigus saadud hinnete alusel.
- (2) Kokkuvõttev aastahinne pannakse välja antud õppeaasta käigus saadud trimestri hinnete alusel.
- (3) Kokkuvõttev kirjalik sõnaline hinnang antakse esimese ja teise poolaasta lõpus (1.-3. klass).
- (4) Kui õppeaine aastahinne/hinnang on jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud pakutavaid tugisüsteeme, hinnatakse aastahinde/hinnangu väljapanekul omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“ või antakse samaväärne sõnaline hinnang.
- (5) Enne õppeperioodi lõppu otsustab õppenõukogu aastahinnete/hinnangute alusel, kas viia õpilane järgmisse klassi või jätta täiendavale õppetöele.
- (6) Esimeses ja teises kooliastmes viiakse õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetöele, järgmisse klassi üle enne õppeaasta lõppu.
- (7) Aastahinne/hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi ja õpilane viiakse üle järgmisse klassi hiljemalt 30. augustiks.
- (8) Individuaalsel õppekaval õppijale on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.
- (9) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetöele.
- (10) Kokkuvõtvad sõnalised hinnangud kantakse e-päevikusse tähega „A“ („arvestatud“) või „MA“ (mittearvestatud).
- (11) 1.-3. klassile kantakse klassitunnistusele kokkuvõtvad sõnalised hinnangud, mis kirjeldavad võimalikult täpselt taotlevate õpitulemuste saavutamist ja sotsiaalseid oskusi.
- (12) Õpilase koolist lahkumisel tuleb jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimisel, teisendada viiepallisüsteemi.
- (13) Üldjuhul lihtsustatud riiklikul õppekaval õpilast klassikursust kordama ei jäeta, erandjuhul vaadatakse üle õppenõukogus vanema/eestkostja kaasamisel.

- (14) Toimetulekuõppel olev õpilane liigub igal õppeaastal järgmisse klass.
- (15) Samas klassis õppivad õpilased võivad olla erinevatel arengutasemetel.
- (16) Toimetulekuõpet lõpetav õpilane võib eri õppeainetes olla erineval arengutasemel.

5.13. Eksamid/lõputööd lihtsustatud õppes

- (1) Põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õppiv põhikooli lõpetaja sooritab põhikooli lõpetamiseks järgmised koolieksamid eesti keel ja kirjandus (kirjalik, suuline), matemaatika (kirjalik), valitud aines (kirjalik/praktiline või suuline).
- (2) Koolieksami materjalid ja eritingimuste kasutamise eksamil kinnitab kooli direktor.
- (3) Eksamineerimisel võib kohaldada eritingimusi, arvestades õppija võimetekohast pingutust:
 - 1) anda lisaaega 15 minutit ühe astronoomilise tunni kohta;
 - 2) viia eksam läbi eraldi ruumis;
 - 3) kasutada 10 minutit puhkepausi ühe astronoomilise tunni kohta;
 - 4) kui õpilane ei saa ise kirjutada, lubada vastuste üleskirjutamist tugisiku poolt;
 - 5) lubada eksamiküsimuste ja teksti ettelugemist;
 - 6) anda vajadusel eksami toimumise kohta kirjalikke juhtnõure;
 - 7) lubada kasutada täiendavaid õppe- ja abivahendeid;
 - 8) selgitada töökorraldusi ja eksami ülesannete teksti täpsemalt ja põhjalikumalt;
 - 9) hinnata eesti keele eksamit diferentseeritult;
 - 10) kasutada viipekeele tõlki;
 - 11) muuta eksamitöö kirja suurust;
 - 12) viia eksamitöö läbi ilma kuulamis- ja suulise osata;
 - 13) viia läbi ilma suulise osata;
- (4) Lõpueksami toimumise päeval ja vähemalt kahel päeval enne eksamit, õppetunde ei toimu, toimuvad ainekonsultatsioonid.
- (5) Lõpueksami hindeks „nõrga“ või „puuduliku“ saanud põhikoolilõpetaja sooritab korduseksami.

5.14. Põhikooli lõpetamine

- (1) Lihtsustatud õppekava alusel lihtsustatud õppes õppivad õpilased sooritavad põhikooli lõpetamiseks koolieksami.
- (2) Lihtsustatud õppekava alusel toimetulekuõppes õppivad õpilased põhikooli lõpetamiseks eksameid ei soorita. Toimetuleku õpilase nominaalne õppeaeg on 11 aastat ning nad lõpetavad põhikooli, kui on läbinud neile koostatud individuaalse õppekava.
- (3) Põhikooli lõpetab õppenõukogu otsuse alusel õpilane, kelle viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“ ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele ja matemaatika koolieksami ning kooli poolt kohustuslike õppeainete hulgast valitud õppeaine koolieksami.
- (4) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistus anda õpilasele, kellel on kuni kahes õppeaines „nõrk“ või „puudulik“ viimane aastahinne või kes on kuni kaks lõpueksamit sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.
- (5) Põhikooli lõputunnistus väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel toimetulekuõppe õpilasele, kes on läbinud temale koostatud individuaalsel õppekaval 11 õppeaastat.

5.15. Hinde ja hinnangu vaidlustamine

- (1) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava põhjendusega taotluse;

(2) Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest nimetatud taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

6. HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE TOETAMINE

6.1. Õppekorralduse põhimõtted

(1) Haridusliku erivajadusega õppe korraldamisel lähtutakse esmalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ning vanema kirjalikust nõusolekust eritoe rakendamiseks määratud ajaks.

(2) Eriklassi vastuvõtmise tõhustatud toel otsustab direktor vanema avalduse alusel koostöös kooli tugimeeskonna ja koolipidajaga.

(3) Direktor võtab teenuse osutamiseks kooli tööle vajalikud tugispetsialistid või õpilaste vajadusi arvestades korraldab teenuse kättesaadavuse muul viisil.

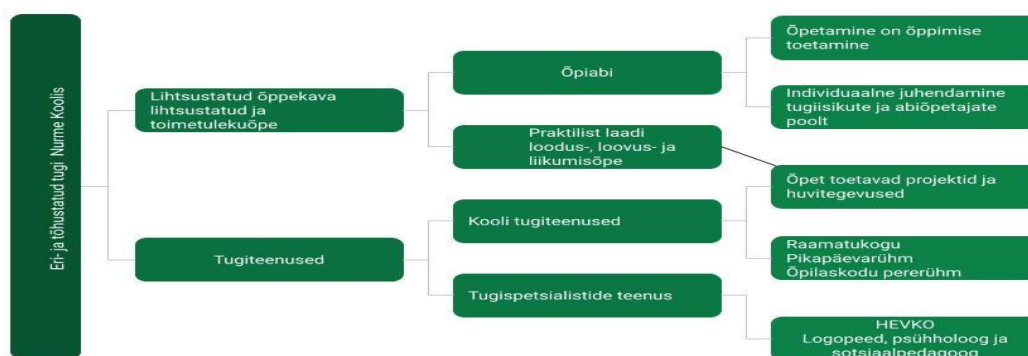
6.2. Tugiteenuste rakendamine

(1) Õpilasele avatakse kooli tulles individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Kool alustab õpilasele koolivälise nõustamismeeskonna poolt soovitatud toe, õppekorralduslike tugimeetmete ja tugispetsialistide teenuse osutamist.

(2) Õpilase arengut ja toimetulekut jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad. Kaks korda õppeaastas (õppeperioodi keskel ja lõpul) hinnatakse meetmete tulemuslikust. IAJK-l kirjeldatakse õpilase arengut ja toimetulekut ning lisatakse soovitusel.

6.3. Kooli tugiteenuste rakendamise korraldus

(1) Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse kõigile kooli õpilastele võimetekohane õpe ja sotsiaalseid oskusi toetavate tugispetsialistide teenus.

(2) Kooli tugispetsialisti teenus:

- 1) teeb koostööd õpetajate ja teiste tugispetsialistidega õpilase abi- ja toetusvajaduse tagamiseks ja hindab õpilase arengut ja toimetulekut õpikeskkonnas eriala kompetentsist lähtuvalt;
- 2) nõustab ja toetab õpetajat õpilase õppe- ja arendustegevuste planeerimisel ning läbiviimisel, õpilasele sobiva õppemetoodika ja õppevormi leidmisel, sobilike õppematerjalide, abivahendite valimisel ja kohandamisel ning individuaalse õppekorralduse või õppekava koostamisel;
- 3) toetab ja suunab õpilast probleemide lahendamisel ning kavandab ja viib läbi õpilase erivajadusest tulenevalt sekkumisi ning õpilase arengut, toimetulekut ja sotsiaalset tegevusvõimet toetavaid tegevusi individuaalselt või rühmas ning hindab rakendatud meetmete tulemuslikkust;
- 4) koostöös teiste tugispetsialistidega nõustab kooli juhtkonda, õpetajaid ja kooli töötajaid erivajadusega õpilaste õppe korraldamisel, õpilaste vajadusi arvestava arengu- ja õpikeskkonna kujundamisel ja õpilaste toetamiseks sobivate meetmete valikul;
- 5) nõustab erialase pädevuse piires vanemaid lapse arengu ja toimetuleku toetamisega seotud küsimustes;
- 6) teeb vajadusel koostööd meditsiini-, rehabilitatsiooni-, sotsiaalvaldkonna jm. spetsialistidega õpilasele vajaliku toe pakkumiseks.

(3) 2.1. Kooli eripedagoogi teenus

- 1) teeb kindlaks õpilase arengu- ja õpioskuste taseme, tema arengut mõjutavate tegurite ja toetatud õpivajaduse, õpetajate juhendamine ja nõustamine õpilase õppe planeerimisel ja läbiviimisel, rühma- või individuaaltundide ettevalmistamine ja läbiviimine;

(4) 2.2. Kooli logopeedi teenus

- 1) hindab õpilase kommunikatsioonivõimet, toetab nende õpilaste suulise ja kirjaliku kõne arengut, toetab õpetajaid õpilaste kommunikatsioonivõime arendamisel, taastamisel ning kompenseerimisel;

(5) 2.3. Koolipsühholoogi teenus

- 1) teeb kindlaks õpilase psühholoogilise arengu ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite psüühiliste protsesside, isiksuse omaduste, emotsionaalse seisundi, vaimse tervise probleemide, suhtlemis- ja käitumisoskuste hindamise.
- 2) nõustab õpilase isikliku elu, õppetööga seotud probleemide toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivaliku tegemisel, õpilase, vanema ja kooli personali toetamine kriisisituatsioonist väljatulekuks toe korraldamisel;

(6) 2.4. Sotsiaalpedagoogi teenus

- 1) hindab õpilase sotsiaalseid oskusi ning tema eakohast tegutsemisvõimet takistavaid tegureid, toetab õpilaste suhtlemisoskuse ja sotsiaalsete pädevuste kujunemist, kaardistab õpilaste sotsiaalseid ja koolikohustuse täitmist takistavaid probleeme, koordineerib ennetus- ja lahendustegevusi;

6.4. Arenguestlus

- (1) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaastas arenguestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides;
- (2) Arenguestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja lapsevanem/eestkostja.

6.5. Pikapäevarühma teenus

(1) Pikapäevarühmas korraldatakse õppekavavälise tegevustena õpilasele järelvalvet ning juhendamist ja suunamist õppes vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel.

(2) Pikapäevarühma töökorralduses ja planeerimises lähtutakse õpilaste turvalisuse ja tervisekaitse nõuetest, kooli õppe- ja kasvatustegevuse üldistest eesmärkidest, õpilaste vanuselistest ja individuaalsetest iseärasustest, nende kodustest tingimustest ning vanemate ja õpilaste põhjendatud soovidest ning transpordivõimalusest.

6.6. Õpilaskodu teenus

(1) Õpilaskodus korraldatakse õppekavavälist tegevust, millega tagatakse õpilasele tema vajadustele ja huvidele ning turvalisuse ja tervisekaitse nõuetele vastavad õppimis-, elamis- ja kasvutingimused.

6.7. Huvitegevus koolis

(1) Huvitegevus on koolis toimuv või kooli korraldatud õppekava läbimist toetav või muu õppekavaväline tegevus. Huvitegevuses kasutatakse erinevaid õppevorme ja -meetodeid, sealhulgas huviringe.

(2) Huvijuht kujundab lähtuvalt õpilaste erinevatest vanuseastmetest ja huvidest nende arenguks soodsa õppekavavälise tegevuse ja keskkonna. Juhendab õpilasesinduse tegevust, projektitööd ja nõustab vajadusel õpilast ja vanemat sobiva huviringi leidmisel.

6.8. Kooli raamatukogu

(1) Raamatukogu jaguneb põhikoguks ja õppekirjanduse koguks;

(2) Raamatukogu toetab trükiste, audiovisuaalsete ja muude infokandjate säilitamise ja kättesaadavaks tegemise kaudu kooli õppekava järgset õpet, arendades õpilastes iseseisva õppetöö ja teabe hankimise oskust ning lugemishuvi.

6.9. Tervishoiuteenuse osutamine koolis

(1) Õpilastele osutatakse koolitervishoiuteenust koostöös Paide Vee Perearstikeskusega.

(2) Kooliõde ja arst-nõustaja jälgivad õpilaste tervisliku seisundit, kujundavad õpilastes tervislikke eluviise, aitavad ennetada õpilaste haigestumist ja krooniliste haiguste väljakujunemist, jälgib meditsiiniliselt põhjendatud õppekoormuse rakendamist ja keskkonna loomist, osutab vajadusel vältimatut abi.

(3) Kooliõde küsib lapse tervise huvides vanemalt kirjalikku nõusolekut vaktsineerimiseks, et vältida vastu näidustuse tekkimist.

7. ÕPILASTE KARJÄÄRIVALIKUTE TOETAMINE

7.1. Karjääriõppe korraldamine

(1) Karjääriõppe toimub karjääriõppe teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemise kaudu.

(2) Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmärgid arvestatakse õpikeskkonna kujundamisel ja õppetunnis.

- (3) Aineõppesse tuuakse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte.
- (4) Õppekava toetavate tegevuste käigus saavad õpilased projektipäevade, õppekäikude jms. raames toetust karjääriotsuste ja eneseteostuse planeerimiseks.
- (5) Karjääriõppe hulka kuulub ka karjääri- ja tööteemalise kirjanduse soovitamine ning kataloogide tutvustamine edasiõppimise võimaluste kohta kutseõppes.

7.2. Karjääriinfo ja nõustamise korraldamine

- (1) Karjääriteenuste kättesaadavus tagatakse õpilastele teavitamise kaudu edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest:
 - 1) ainetundides läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ käsitlemisel;
 - 2) erinevate klassidevaheliste ja ülekooliliste ürituste kaudu;
 - 3) edasiõppimist tutvustatakse õppepäevade kaudu erinevates kutseõppe- ja tööasutustes;
- (2) Karjääriõppe infot edastavad, karjääriõpet ja karjääriõppega seotud üritusi korraldavad aineõpetajad.
- (3) Nõustamise korraldamine toimub eelneval kokkuleppel Töötukassa Järva osakonna karjäärinõustajaga individuaalselt või grupis.

8. ÕPILASTE JA VANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

8.1. Õpilaste ja vanemate teavitamine

- (1) Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorra kohaselt (põhikooli-ja gümnaasiumiseadus § 55).
- (2) Koolis on tagatud õpilastele ning vanematele teabe kättesaadavus õppe- ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamine ja nõustamine õppetööd käsitlevates küsimustes kokkulepitud aegadel (teave kooli kodulehel).
- (3) Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse teatavaks trimestri algul õpilase ja vanemaga kokkulepitud keskkonnas ja sobival viisil klassi-/aineõpetaja poolt.

8.2. Õpilaste ja vanemate nõustamine

- (1) Kool korraldab lastevanemate üldkoosoleku koostöö koordineerimiseks, vähemalt üks kord õppeaastas;
- (2) Klassijuhataja korraldab õpilase arengu toetamiseks arenguveestluse, vähemalt üks kord õppeaastas;
- (3) Kooli tugikoordinaator korraldab tugimeeskonna teema- ja juhtumipõhiseid ümarlaudu vastavalt vajadusele;
- (4) Kooli tugispetsialistid nõustavad vastavalt vajadusele õppe- ja kasvatusküsimustes, õpilase arengu toetamise, karjääriõppe ja tugiteenuste rakendamise küsimustes;
- (5) Kooli huvijuht nõustab sobiva huvitegevuse leidmisel vastavalt vajadusele;
- (6) Kooliõde, arst-nõustaja nõustavad vajadusel õpilase tervise küsimustes;

9. ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED

- (1) Õpetajate koostöö eesmärgiks on õppekavas kirjeldatud üldpädevuste ja ainekavas kirjeldatud õpitulemusteni jõudmine õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lähtudes õpiväljunditest, planeeritud ajast, õppesisust ja õpitegevusest.
- (2) Kooli õppekava kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, mille kujunemise tagamine õpilastel on kogu koolipere ühine eesmärk.
- (3) Õpetajate koostöö aluseks on vastastikune toetus ja motiveeritus.

- (4) Õpetajate koostöö vormideks on ümarlaud, sisekoolitus, õppenõukogu koosolek, ülekoolilised üritused ja projektid, ainepäevad, õppekäigud.
- (5) Õpitulemusteni jõudmiseks planeeritud aega, õppesisu ja õppetegevusi kirjeldatakse õpetaja töökavas.
- (6) Õpetaja täiendab või muudab töökava vastavalt tekkinud vajadusele e-koolis.

10. KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

- (1) Õppekava nüüdisajastamisel arvestatakse muutuvat haridusnõudlust, muutusi õigusaktides, kooli korralduslikke muudatusi, kooli huvigruppide põhjendatud ettepanekuid jm.
- (2) Õppekava uuendused ja täiendused antakse arvamuse andmiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- (3) Kooli õppekava kehtestab kooli direktor.

Lisa 1 Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arenguperioodide kaupa lihtsustatud õppes

1.1. Taotletavad pädevused 1.-2. klassis

2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;
- 2) osaleb klassi ühistegevustes;
- 3) kontakteerub ühistegevustes teiste inimestega, palub abi ja osutab ise kaaslastele;
- 4) kuulab ja vastab küsimustele, väljendab ennast 3-4 sõnaliste lihtlausetega;
- 5) eristab oma-võõrast-ühist;
- 6) hoiab korras oma välimuse, hoiab puhtust ja korda, hoiab korras oma koolitarbed;
- 7) leiab täiskasvanu suunamisel paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajalikku teavet;
- 8) täidab ülesandeid koostevuses, eeskuju ja näidise järgi, omandatud teadmiste piires suulise korralduse kohaselt;
- 9) viib kokku eseme, selle kujutise ja keelelise väljendi, tunneb kirjelduses ära tuttavaid esemeid ja nähtusi;
- 10) vaatleb ning võrdleb täiskasvanu juhendamisel esemeid ja nähtusi, järjestab ja rühmitab esemeid ning nende kujutisi ühe-kahe tajutava tunnuse (kuju, suuruse, värvuse) alusel;
- 11) loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
- 12) arvutab õpitud arvuvalla piires ning mõõdab täiskasvanu abiga;
- 13) tunneb rõõmu liikumisest, loovast ja käelisest tegevusest;
- 14) käitub õpitud oskuste piires viisakalt, ohutult ja ümbrust hoidvalt, hindab oma ja teiste käitumist õige/vale, meeldib/ei meeldi tasandil.

1.2. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.-2. klassis

1) Põhitaotluseks on õpilaste kohanemine koolieluga, õpilase rolli mõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine, kuulamine, adekvaatne reageerimine küsimustele ja korraldustele, vaatlemine, osalemine dialoogis, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine.

Õppeesmärgiks on elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse omandamine.

2) Suunamisel õpivad õpilased tundma lähiümbrust ning igapäeva nähtusi. Lisaks iseendaga seonduva teadvustamisele kujundatakse õpilase arusaamist mina-meie-suhetest. See kujuneb kontaktis ning koostevuses täiskasvanu ja klassikaaslastega, osalemisel õppemängudes ja ühistegevustes.

3) Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseerida ülesandematkimise, id, nende täitmiseks kuluvat aega ning täiskasvanu osaluse ja abi osas. Täiskasvanu osaleb

õpilaste tegevustes suurel määral. Õpilased täidavad õpiülesandeid koostevuses, näidise järgimise toel ja omandatud oskuste piires suulise korralduse järgi. Õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt täiskasvanu.

4) Õpilased vajavad õppetegevuses palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid. Õpilaste juhendamisel kasutatakse lühikesi suulisi korraldusi. Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Olulisel kohal on õppimine praktilise tegevuse või didaktilise mängu kaudu.

5) Õppetöö korraldamisel on eelistatud üldõpetuslik tööviis või üldõpetuse ja aineõpetuse kombineeritud variant;

1.3. Taotletavad pädevused 3.-5. klassis

5. klassi lõpuks õpilane:

- 1) osaleb jõukohaselt ühistegevustes, abistab kaaslast, alustab ja jätkab dialoogi, väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);
- 2) mõistab omandisuhteid oma-võõras-ühine ja käitub vastavalt;
- 3) hoolitseb oma välimuse ja tervise eest;
- 4) hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis, käitub looduses hoolivalt;
- 5) oskab õppida ükski ning koos teistega, paaris ja rühmas, vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt;
- 6) täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuste piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku juhendi) järgi, kasutab õpiülesannete täitmisel tuttavaid abivahendeid (sh lihtsaid skeeme ja sümboleid);
- 7) kirjeldab oma õpitegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele, kasutab täiskasvanu suunamisel õpitud enesekontrollivõtteid;
- 8) vaatlleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab etteantud rühmitusaluse järgi esemeid ja nähtusi, kirjeldab neid täiskasvanu küsimuste ja tugisõnade abil;
- 9) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab ja mõistab suunamisel tekstides sisaldavat teavet;
- 10) eristab tuttavates olukordades ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki, arvestab teadaolevaid motiive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnenu iseloomuomadusi;
- 11) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- 12) oskab täiskasvanu juhendamisel kasutada lihtsamaid arvutiprogramme kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 13) käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid, kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma käitumist konfliktsituatsioonis;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seonduvaid käitumisreegleid.

1.4. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 3.-5. klassis

- 1) Jätkub positiivse suhtumise kujundamine õppimisse, keskendutakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse arendamisele. Täiskasvanu olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja motivatsiooni.
- 2) Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sh üksteist toetavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.

- 3) Õpilased vajavad jätkuvalt suunamist ja õpitegevuse reguleerimist, sh eeskuju ja näidiseid õpiülesannete sooritamisel. Sisekõne kujunemine võimaldab õpilastel arendada oma oskusi õpitegevuse kavandamisel ja reguleerimisel: orienteerumist ülesandes, planeerimist, algoritmide ja tuttavate abivahendite valikut ning kasutamist, enesekontrolli sooritamist.
- 4) Õpilastel kujundatakse oskust mõista ning järgida lühikesi ja lihtsaid tööjuhiseid, nii suuliselt kui ka kirjalikke lihtkorraldusi.
- 5) Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Õpilased vajavad õpitegevustes abivahendeid, näitlikkust, sh algoritme.

1.5. Taotletavad pädevused 6.-7. klassis

7. klassi lõpuks õpilane:

- 1) mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena, käitub vastavalt rollile ning peab kinni kokkulepetest;
- 2) oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada, oskab oma arvamust rahulikult väljendada ja selgitada, mõistab, et inimesed ja seisukohad võivad olla erinevad;
- 3) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, kasutab omandatud õpivõtteid ja tuttavaid abivahendeid;
- 4) oskab koostada päevakava ja seda järgida; mõistab töö vajalikkust;
- 5) oskab märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsib vajaduse korral abi ja kasutab seda;
- 6) oskab oma tegevust õppesituatsioonis kavandada, vajalikke tegevusi valida ja rakendada, tulemust kontrollida ja hinnata;
- 7) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid tugisõnade abil; teeb järeldusi; loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- 8) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab teavet oma teadmiste vastavatest tekstidest ning esitab seda suuliselt ja kirjalikult vastavalt õpitud oskustele;
- 9) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlus- ja õppevahendina;
- 11) hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest; lahendab konflikte rahumeelselt;
- 12) oskab kirjeldada oma käitumist, mõista ja tunnustada oma eksimusi ning vajaduse korral korrigeerida oma käitumist/tegevust;
- 13) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 14) väärtustab säästvat eluviisi, huvitub loodusest ja oskab looduses käituda.

1.6. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 6.-7. klassis

- 1) Keskendutakse jätkuvalt õpiharjumuste ja õpioskuste kujundamisele, samuti püsivuse, iseseisvuse ning eesmärgistatud töötamise ja valikute tegemise oskuste arendamisele.
- 2) Jätkuvalt pööratakse tähelepanu eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele. Tähtsal kohal on oma arvamuse väljendamise ja selgitamise, kaaslaste arvamuste aktsepteerimise, suhtlusprobleemide lahendamise ning viisaka käitumise oskuste kujundamine.
- 3) Vajalik on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. Oluline on kujundada oskust märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsida vajaduse korral abi ja seda kasutada.

4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel. Õpilaste juhendamisel lähtutakse algoritmidest, oluline on suunata õpilasi aktiivsemalt algoritme ka iseseisvalt kasutama, sh oma tegevust kontrollima.

1.7. Taotletavad pädevused 8.-9. klassis

9. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 2) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi;
- 3) suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab suhtluspartneriga;
- 4) arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ja tunneb vastutust oma tegude eest;
- 5) esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega; mõistab kompromisside vajalikkust; oskab seista oma õiguste eest ning lahendada konflikte rahumeelselt, arvestades ühiselunorme;
- 6) lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetilisel või õiguslikult vääradele ettepanekutele;
- 7) täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas; mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud õpivõtteid;
- 8) loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;
- 9) oskab kasutada jõukohaseid teabevahendeid, sh arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning infootsingul;
- 10) teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning huvisid; väärtustab praktilist tööd ja õppimist ning on valmis jätkama õpinguid täiendus- ja kutseõppes;
- 11) mõistab igapäevaelus ilmnevaid inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 12) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne.

1.8. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 8.-9. klassis

- 1) Põhitaotluseks on vastutustundliku suhtumise ja võimalikult iseseisvate õpi- ja tööoskuste kujundamine. Eesmärgiks on, et õpilased tulevad igapäevaelus toime iseseisvalt ning jätkavad õpinguid vastavalt oma võimetele.
- 2) Jätkuvalt on olulisel kohal suhtlemis- ja koostööoskuste kujundamine, õpimotivatsiooni hoidmine ja tõstmine. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid.
- 3) Tähtsal kohal on enesejuhtimise oskuste kujundamine, suurendatakse õpilaste iseseisvust oma tegevuse kavandamisel, sooritamisel ja tulemuse hindamisel. Järjepidevalt harjutatakse valima ning rakendama eesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi ja vahendeid ning kasutama enesekontrollivõtteid.
- 4) Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

Lisa 2 Toimetulekuõppe taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arengutasemete kaupa.

2.1. Taotletavad pädevused I arengutasemel

Õpilane:

- 1) tajub ennast ja kaasinimesi ümbritsevas keskkonnas; suhtub positiivselt iseendasse ja tuttava inimese poolt algatatud kontakti;
- 2) kasutab meelde tuletamisel tuttavates situatsioonides õpitud käitumisviise ja järgib võimetekohaselt ühiselu reegleid kodus ning koolis;
- 3) orienteerub abiga lähiümbruses, tuleb suunamisel toime põhiliste eneseteeninduse toimingutega;
- 4) tegutseb ohuolukorras vastavalt täiskasvanu juhisteile;
- 5) annab märku oma põhivajadustest ja tervisega seotud probleemidest;
- 6) osaleb tervislikke eluviise järgivates koostevuses, on kehaliselt aktiivne;
- 7) viibib meelsasti looduskeskkonnas;
- 8) võtab vastu ja otsib kontakti tuttava täiskasvanu ja kaaslasega;
- 9) reageerib igapäevastele lühikorraldustele sobivalt, väljendab suunamisel oma põhivajadusi ja soove õpitud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- 10) suudab igapäevaelus toime tulla ja olukordi mõista, toetudes esemetele või piltidele;
- 11) sooritab koostevuses praktilisi matemaatilisi tegevusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- 12) kasutab abiga tuttavaid infotehnoloogilisi vahendeid mängulises tegevuses;
- 13) vajaduse korral kasutab suunamisel arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- 14) osaleb suunatud mängus ja mängulises õpitegevuses; säilitab mängulises tegevuses lühiajaliselt suunatud tähelepanu; tegutseb mänguasja või õppevahendiga vastavalt selle funktsioonile.

2.2. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I arengutasemel

2.2.1. Õpetuse põhitootlus on õppimiseks vajalike alusoskuste omandamine koostevuse ja matkimise tasandil:

- 1) erinevaid vahendeid kasutades kontakti astumine, kontaktis osalemine, kontakti kestuse pikendamine;
- 2) adekvaatne reageerimine situatsiooniga seotud lühikorraldustele;
- 3) lülitumine praktilisse tegevusse ja ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine;
- 4) suunamisel oma välimuse ja õppevahendite korrashoidmine;
- 5) baaslausungite moodustamine ja/või alternatiivsete suhtlusvahendite situatiivne kasutamine;

2.2.2. Rõhuasetus on oma *mina* teadvustamisel: *mina* kui osaleja praktilises tegevuses ja suunatud esemelises mängus ning kontaktis ja koostevuses täiskasvanuga.

2.2.3. Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, mille baasil areneb objektide ja tegevusaktide äratundmine ning kaemuslik-praktiline mõtlemine. Tunnetustegevuse arendamiseks on vajalik tahtmatu tähelepanu väline suunamine.

2.2.4. Motoorika arendamine. Tunnetusprotsesside ja tegevuse eelduseks on motoorika areng. Arendatakse passiivsete liigutuste sooritamist, liigutuste sooritamist imiteerimise, näidise ja instruksiooni järgi, omandatud liigutusstereotüüpide rakendamist eneseteenindamisega seotud tegevustes. Kujundatakse oskusi koordineerida silma ja käe liigutusi, liigutuste rütmi ja tempo muutmist ning elementaarse vaimse tegevuse reguleerimist liigutuste abil.

2.2.5. Tajude arendamine. Tajude arendamisel õpetatakse suunatult märkama eri meeltega objekti tunnuseid; eristama esemeid taustast; laiendama tajuvälja; rühmitama objekti ja graafilisi kujutisi 1–2 tajutava tunnuse alusel; tajuma ruumisuhteid (*all, peal, ees, taga, kõrval*) ja ajasuhteid (*samal ajal, enne, pärast*).

2.2.6. Mälu arendamine. Arendatakse varem tajutud objektide ja tegevusaktide äratundmist; toimingute sooritamist eelnevalt tajutud näidise järgi; seoste tegevus-objekt-tunnus ja

keeleüksus-alternatiivvahendid kujundamist; töömälu mahu suurendamist (kuni 4 üksust); mälu kujutluste aktiveerimist verbaalsete ja mitteverbaalsete signaalide abil; objektide paigutuse taastamist varem tajutu põhjal.

2.2.7. Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilise mõtlemise arendamisel kujundatakse oskused täita erinevaid ülesandeid tajuväljas olevaid abivahendeid kasutades, rühmitada tajutavate tunnuste alusel ja muuta rühmade koostist.

2.2.8. Kõne arendamine. Omandatavad oskused on kontakti astumine, kontaktis osalemine, kontakti kestuse pikendamine; lühikorralduste kuulamine ja neile reageerimine tajutava situatsiooni toel / situatsioonist lähtuvalt; kõne baasiks olevate häälikute ja häälikukomplekside (häälikute rida, silbirida, kõnetakt, sõna) järel kordamine; situatsioonile vastavate sõnade ära tundmine ja kasutamine; alternatiivsete suhtlusvahendite kasutamine vajaduse korral.

2.2.9. Õppetöös rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Täiskasvanu verbaliseerib õpilaste tegevust.

2.2.10. Lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuste eeloscuste kujundamine.

2.2.11. Väärtuskasvatuse seisukohalt hinnatakse tegevusakte põhimõttel õige-vale, õpitegevust ja käitumisakte motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Tegevuses osalemisele antakse positiivne hinnang. Kujundatakse tegevuse *tahan*-motiivi.

2.2.12. Oluline on õpetada õpilasi oma põhivajaduste rahuldamisel abita toime tulema.

2.3. Taotletavad pädevused II arengutasemel

Õpilane:

- 1) teadvustab ennast ja kaasinimesi, märkab inimeste vahelisi erinevusi; suhtub positiivselt iseendasse, oma lähedastesse ja kaaslastesse;
- 2) teab tuttavas olukorras oma õigusi ning kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib oma võimete kohaselt ühiselu reegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli;
- 3) orienteerub tuttavas ümbruses, tuleb toime põhiliste eneseteeninduse toimingutega;
- 4) teadvustab enda abivajadust ja küsib suunamisel abi;
- 5) märkab suunamisel ohtlikku olukorda ja hoidub sellest õpitud viisil;
- 6) annab õpitud viisil märku tervisega seotud probleemidest;
- 7) mõistab suunamisel aktiivse liikumise ja tervisliku eluviisi vajalikkust;
- 8) käitub suunamisel keskkonnateadlikult ja hoiab loodust;
- 9) astub kontakti täiskasvanu ja kaaslasega; mõistab talle suunatud kohandatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid ning väljendab arusaadavalt oma põhivajadusi ja soove omandatud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- 10) kasutab õpitud pildi- ja/või täissõnameetodil lugemise ja nende abil kirjutamise oskusi igapäevases elus toime tulemiseks;
- 11) kasutab suunamisel õpitud praktilisi matemaatilisi oskusi igapäevases elus toime tulemiseks;
- 12) kasutab suunamisel õppetegevusest tuttavaid infotehnoloogilisi vahendeid, kasutab vajaduse korral arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- 13) osaleb mängu- ja õpitegevuses, säilitab õpiülesannete täitmise ajal suunatud tähelepanu;
- 14) tegutseb õppevahendi või tuttava tööriistaga vastavalt selle funktsioonile.

2.4. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II arengutasemel

2.4.1. Õpetuse põhitaotlus on õpitud baasoskuste harjumuslik rakendamine. Arendamist vajab tegevusega kaasneva suhtlemise ja oma tegevuse elementaarse kommenteerimise oskus.

Nende oskuste arendamiseks kasutatakse järgmisi võtteid: tegevusele ärgitamine, protsessi suunamine, tulemuse sõnastamine.

2.4.2. Rõhuasetus on oma *mina* teadvustamisel, suhtel mina-meie ja minaõpilane.

2.4.3. Juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, suureneb mälukujutluste osakaal vaimses ja praktilises tegevuses. Arendatakse kaemuslikkujundilist mõtlemist lõimunult kujundiliste elementidega.

Tunnetustegevuse arendamiseks on vajalik tähelepanu suunamine eri vahenditega (sh visuaalsed orientiirid), tähelepanu kestuse pikendamine, motoorne aktiveerimine.

2.4.4. Motoorika arendamine. Omandatakse oskused sooritada erisuunalisi liigutusi; sooritada instruksiooni järgi liigutuste ahelat toetudes mälukujutlusele (vajaduse korral imiteerides).

Viiakse läbi eri kehaosade motoorikat koordineerivaid tegevusi ja peenmotoorikat arendavaid tegevusi. Liigutuste sooritamist verbaliseeritakse (täiskasvanu – õpilane). Sobimatud liigutusstereotüübid asendatakse.

2.4.5. Tajude arendamine. Tajude arendamisel kujundatakse oskusi:

tunnuste ja osade märkamine ja võrdlemine; sama objekti või graafilise kujutise äratundmine eri asendis, taustal, eri meeltega; oluliste/tüüpiliste ja juhuslike tunnuste eristamine; terviku moodustamine osadest; osatoimingute järjestuse tajumine tegevusaktis; erisuunaliste ruumisuhete (sh vasakul/paremal) tajumine; ajasuhete (sündmuste järjestuse) tajumine.

2.4.6. Mälu arendamine. Mälu arendamisel kujundatakse oskust ära tunda tuttavate objektide graafiliste kujutisi ja toiminguid varieeruvates tingimustes; õpetatakse sooritama stereotüüpseid toiminguid tuttavates situatsioonides; aktiveeritakse kujutlused verbaalse-alternatiivse teabe alusel; arendatakse töömälu mahtu (kuni 5 üksust); õpetatakse üksuste/sümbolite järjestust säilitama, kujutlused verbaliseeritakse suunatult.

2.4.7. Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilist mõtlemist arendatakse mõtlemisprotsessi kujundiliste elementide lõimimise teel. Arendatavad oskused on abivahendite otsimine ja kasutamine, ülesande täitmine variatiivsetes tingimustes; osadest terviku moodustamine; õpiülesannete täitmine praktiliselt ja materialiseeritult; variatiivne rühmitamine suunatult (varieeritakse objekte, objektide arvu, rühmitamisalust).

2.4.8. Kõne arendamine. Kõne arendamiseks laiendatakse õpilaste baassõnavara, harjutatakse situatiivset dialoogi ja viisakusväljendite kasutamist, 2–3 lausungi tähenduse seostamist.

2.4.9. Õpitakse kohandatud lühitekstide tähenduse mõistmist (vajaduse korral kaasneb visuaalne näitlikkus), mõnest lausungist koosneva teksti loomist (abiga).

2.4.10. Õppetöös rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Õpilane hakkab oma tegevust elementaarselt kommenteerima, kasutades suunatult kas verbaalseid või alternatiivseid väljendusvahendeid. Õpitakse turvaliselt kasutama igapäevaseid digivahendeid.

2.4.11. Kujundatakse elementaarseid lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskusi.

2.4.12. Väärtuskasvatuse eesmärkide saavutamiseks hindab õpilane tegevusakte põhimõttel *õige-vale, meeldib-ei meeldi*. Õpitegevust ja käitumist motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega.

Antakse positiivne hinnang tegevuses osalemisele. Vähendatakse negatiivsete hoiakute mõju. Kujundatakse *tahan*-motiivi kõrvale positiivse hinnangu abil *peab*-motiivi. Võimaldatakse valikuid.

2.4.13. Õpilane õpib tuttavas situatsioonis jõukohaste ülesannetega võimalikult iseseisvalt toime tulema, õpitud oskusi suunamisel varieeruvates olukordades kasutama ja suunatult varieeruvates olukordades toime tulema. Toimub lihtsate tööskuste õpe ja harjutamine.

2.5. Taotletavad pädevused III arengutasemel

Õpilane:

- 1) teadvustab ennast ja kaasinimesi, on teadlik nende erisuste ja eri kultuuride võimalikkusest;
- 2) suhtub positiivselt iseendasse, oma lähedastesse, kaaslastesse ja kodumaasse;
- 3) teab oma õigusi ja kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib õpitud

ühiselu reegleid erinevates kohtades ja olukordades;

4) orienteerub keskkonnas ja igapäevastes toimingutes, küsib vajaduse korral abi ja abistab teisi;

5) hoidub teadaolevatest ohtudest ja käitub õigesti ohuolukordades;

6) märkab terviseprobleeme ja otsib abi;

7) mõistab liikumise mõju tervisele, järgib võimetekohaselt tervislikke eluviise;

8) käitub keskkonnateadlikult ja hoiab loodust;

9) mõistab talle suunatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid ning väljendab arusaadavalt oma soove ja seisukohti omandatud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;

10) kasutab õpitud lugemis- ja kirjutamisoskusi igapäevaelus toime tulemiseks;

11) kasutab õpitud praktilisi matemaatilisi oskusi igapäevaelus toime tulemiseks;

12) suudab oma võimete kohaselt infotehnoloogilises keskkonnas toime tulla, kasutab infotehnoloogiavahendeid eesmärgipäraselt ja võimalikult ohutult;

13) kasutab vajaduse korral arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;

14) mõistab töö vajalikkust, suudab tööaja jooksul töödistsipliinile alluda, teeb jõukohast tööd, on valmis jätkuõppeks.

2.6. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III arengutasemel

2.6.1. Õpetuse põhitaotlus on võimalikult iseseisev toimetulek igapäevaelu ja õpitud tegevustega.

2.6.2. Rõhuasetus on mina-meie suhtel seoses kodukoha ja tegevustega.

2.6.3. Tunnetustegevuses kasvab märgatavalt mälu roll. Kujundatakse kaemuslik-kujundilist mõtlemist, mis võimaldab ette kujutada tuttavas situatsioonis toimuvaid tegevusi. Tähelepanu hoidmist soodustab harjumustele toetuv tegevus.

2.6.4. Motoorika arendamine. Omandatakse praktiliseks tööks vajalike liigutusi vastavalt tegevuse spetsiifikale. Toimub liigutusstereotüüpide kujundamine sõltuvalt tegevusest ja nende varieerimine sõltuvalt tegevuse tingimustest. Õpitakse liigutusi teadlikult järjestama vastavalt osatoimingute ahelale.

2.6.5. Tajude arendamine. Arendatakse aja ja ruumi analüütilist tajumist eri meeltega, tuttavate objektide ja sündmuste tajumist mitmele tunnusele ja mälule toetudes; stseenide ja lihtsate stsenaariumite analüütilist tajumist (jälgitav sündmus, pilt, pildiseeria, tekst) kogemustele toetudes.

2.6.6. Mälu arendamine. Mälu arendamisel kujundatakse oskused ülesandest lähtuvalt ära tunda ja meenutada tuttavate objektide graafilisi kujutisi; eristada kogemusi ja esitatud teavet. Areneb mälukujutluste konkretiseerimine ja uute seoste loomine täiendava teabe abil.

Õppetöös toimub korduvate tegevusaktide varieerimine ning sooritatakse harjutusi juhuslike ja stereotüüpsete assotsiatsioonide pidurdamiseks. Omandatakse oskused säilitada lühikest ja arusaadavat instruktsiooni mälus ja sellega arvestamist toimingut sooritades; kujutluste verbaliseerimine ja graafiline kujutamine.

2.6.7. Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilisele mõtlemisele lisandub osaliselt kaemuslik-kujundiline mõtlemine, mis võimaldab ülesannete täitmist kujutlustele toetudes. Valitakse või valmistatakse vajalikud abivahendid. Õpilane täidab õppeülesandeid, mis eeldavad tuginemist isiklikele kogemustele ja eri meeltega tajutavatele vahenditele (sh kõnele). Õpitakse objektide rühmitamist 2–3 üldistustasandil ja allrühmade moodustamist. Toimub elementaarsete põhjus-tagajärg seoste teadvustamine praktilises tegevuses.

2.6.8. Kõne arendamine. Kõne arendamiseks kujundatakse järgmisi oskusi: baas- ja vähe laiendatud lausungi mõistmine ja kasutamine suhtlemisel; suuliste ja kirjalike kohandatud lühitekstide mõistmine; oma tegevuse ja tajutud sündmuse sõnastamine lühitekstina, täiendava teabe lisamine küsimustele vastates, täiendava teabe vajadusest ja

puudulikust mõistmisest teatamine; õpitud suhtlemisstrateegiate rakendamine, situatsioonile vastav rollisuhetlemine; kasutatavate väljendite mõningane varieerimine, ütluse tähenduse tuletamine situatsioonist lähtuvalt.

2.6.9. Õppetöös rakendatakse jätkuvalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse valdavalt praktilisi tegevusi. Õpilasi suunatakse oma tegevust kommenteerima verbaalselt ja/või alternatiivsete vahenditega. Õppeprotsessis kasutatakse aktiivselt digivahendeid.

2.6.10. Elementaarse lugemis-, kirjutamis-, arvutamise- ja mõõtmisoskuse kujundamine ja oskuste kasutamine tegevuses.

2.6.11. Väärtuskasvatuse eesmärkide saavutamiseks hinnatakse eri tegevusakte, kasutades hinnanguid õige-vale, meeldib-ei meeldi. Tegevuse motiivi ja eesmärgi seose teadvustamisel kasutatakse hinnanguid tahan/teen, peab / on vaja / teen, tahan / ei tohi / ei tee. *Peab*-motiivi kõrvale *vaja*-motiivi kujundamine toimub positiivse hinnangu abil lähtuvalt eesmärgist või tulemuse teadvustamisest.

2.6.12. Oluline on õpetada õpilast võimalikult iseseisvalt toime tulema.

Kujundatakse lihtsa töö oskusi:

- 1) omandatud toimingute sooritamise osaliselt muutuvates tingimustes;
- 2) toimingute suunatud planeerimine, teabe otsimine sõltuvalt ülesandest (pilt, plaan, lühitekst);
- 3) töövahendite ja materjali sobivuse hindamine;
- 4) kujutluse loomine tulemustest – osatoimingute ning vahendite valik ja järjestamine;
- 5) suunatud enesekontroll: osatoimingute/operatsioonide järjestus ja tulemused, toimingute tulemus ja selle hindamine.

Lisa 3 Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

Kooli füüsiline keskkond vastab muutunud õpikäsitluse vajadustele ja eesmärkidele.

Koolikeskkond võimaldab õppeks eritingimusi, tagab seal viibijale turvalisuse. Koolis rakendatakse nüüdisaegse õpikäsitluse põhimõtteid, et õpilased oskaksid iseseisvalt läbiharjutatud olukordades ja vähese toe abil uutes situatsioonides enam õpitut praktikas rakendada.

Õppekava toetavad ühisüritused

Kooliaasta avaaktus, Vabariigi aastapäeva aktus, lõpuaktus on pidulikud üritused.

Kooliaasta avaaktus toimub 1. septembril. Osalevad 1. – 9. klasside õpilased. Vabariigi aastapäeva aktused toimuvad vahetult enne 24. veebruari. Kooliaasta lõpetab lõpuaktus.

Sügisene spordipäev

Sügisene spordipäev toimub septembris (Reipalt koolipinki). Järvamaa Kutsehariduskeskuse staadionil või Paide tehisjärve ääres. Osa võtavad 1. – 9. kl. õpilased. Parimate tulemusi saavutanud õpilaste autasustamine toimub kohe pärast võistluste lõppu kooli diplomiga.

Õpioskuste olümpiaad 1.-4. klassile ja 5.-9. klassile

Loodusõpetus, matemaatika, eesti keel, kehaline kasvatus.

Ülesanded on koostatud põhimõttel kergemast järk-järgult raskemaks.

Eesti rahvakalendri tähtpäevad.

Tutvustatakse traditsioonilisi tegevusi, rahvalaule-ja tantse, kombeid ja uskumusi.

Isade- ja emadepäeva tähistamine

Nendel päevadel tehakse vanematele kaarte, kingitusi, üllatusi.

Jõululaat

Õpilane valmistub pere/täiskasvanu abiga laadaks (küpsetised, kaardid, käsitöö jne).

Jõulupidu

Jõulupeol esinevad võimalusel kõik õpilased. Jõulupeo kava ehitatakse üles koos klassijuhataja, aineõpetajate õpilaskodu kasvatajate koostöös.

Vabariigi aastapäev

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine koolis on pidulik sündmus.

Stiilinädal

Stiilinädal on seotud sõbrapäeva tähistamisega.

Õpilastel on võimalik valmistada kaarte, kirju ja saata koolis õppivatele sõpradele.

Vastlapäev

1. – 9. klassile toimub vastlapäev Paide Vallimäel. Kavas on klasside vaheline teatesõit, vastavalt vanusele, suusa- või kelgu distantside läbimine. Vastlapäeval korraldatavatesse mängudesse ja meelelahutustegevustesse on kaasatud kooli õpilasesindus.

Emakeelepäev - 14. märts

Emakeelepäev on pühendatud ilusale eesti keelele ja selle püsimajäämisele. Emakeelepäeval loevad õpilasesinduse liikmed lemmikteoseid ette 1. – 9. klassi õpilastele. Arutletakse kuuldu üle ning eriti põneva esituse korral motiveeritakse lapsi ettelõetud raamatut omal käel lugema. Tehakse ilukirja, illustratsioone.

Spordipäev

Maikuus toimub spordipäev. Spordipäeval on kavas: pendelteatejooks 10 x 60m, 60m jooks, pallivise ja murdmaajooks jm. liikumisega seotud tegevused. Võistlustel on kohtunikeks õpetajad ja abilisteks kehalisest kasvatuses vabastatud õpilased. Parimaid tulemusi saavutanud õpilasi autasustatakse kooli diplomiga.

Kontserdid

Kooli traditsioonilised kontserdid on jõulukontserdid detsembris ja kevadkontsert/põhikooli lõpuaktus õppeaasta lõpul Paide Muusika- ja Teatrimajas.

Õppekava toetavad õppekäigud

Õpetamine on õppimise toetamine. Õpetaja lähtub õpilase vajadustest ja toetab neid iseseisvaks õppijaks saamisel. Õpitakse igal pool – linnaruumis, asutustes ja ettevõtetes, looduse õpperadadel ja muuseumites. Õppeprotsessis lahendatakse reaalelulisi probleeme. Sagedased õppevormid on õppekäik ja projektipõhine õpe.

Igas klassis toimub vähemalt üks aineülene õppekäik loodusesse, mille eesmärk on kujundada õpilastes keskkonnateadlikkust. Õppekäikude sihtkohad on loodusmajad, kaitsealad, rahvuspargid ja matkarajad.

Aktiivõppe korraldamiseks on koolis traditsioon taotleda lisavõimalusi Keskonna Investeeringute Keskuse loodushariduslike õppeprogrammide kaudu.

Igas klassis toimub vähemalt üks aineülene kultuurilooline õppekäik kultuuriasutustesse, mille eesmärk on tagada õpilaste osalemine kultuurielus ja kasvamine kultuuri hindavaks publikuks. Õppekäikude sihtkohad on muuseumid, teatrid, kontserdi- ja näitusesaalid. Korraldamiseks on toetusvõimalus Kultuuriministeeriumi Kooliranitsa programmist.

Igas klassis toimub vähemalt üks liikumisalane õppekäik, mille eesmärk on edendada õpilastes tervislikke eluviise ja suurendada nende tervisealaseid teadmisi, et nad saaksid tervisliku eluviisi harjumused kogu eluks.

Nurme Kool on Eesti Eriolümpia Ühenduse toetajaliige. Kool on liitunud Eesti Eriolümpia Ühenduse poolt koordineeritava Erasmus+ projektiga „Kaasav tervislik eluviis koolides“.

Õppekava toetavad projektid

Koolirahu liikumisega liitumine ja välja kuulutamine toimub igal õppeaastal 1. septembril. Eesmärk on ühise turvalise ja sõbraliku koolikeskkonna hoidmine koostöös õpilaste, lapsevanemate ja koolitöötajatega. Kooli avaaktusel allkirjastavad koolirahu lepingu õpilaste esindaja, õpetajate esindaja ja direktor.

Roheline Kool Nurme Kool liitus Rohelise Kooli programmiga 2020.a. novembrikuus. 2021-2024 on käsitletud kaksteist keskkonnahariduslikku teemat. Koostöövõrgustikus on õpilased, lapsevanemad, koolitöötajad jt. koostööpartnerid. Programmi raames on toimunud õppekäigud, uurimistööd, töötoad, koolitused, kampaaniad, näitused.

Valgele Valgega on kunsti-ja käelise tegevuse arengut toetav projekt. Igast koolist osaleb korraldajate kutse alusel grupp õpilasi. Igal kevadel on uus teema ja kohtumispaik. Toimuvad töötoad, näitused, kohtumised huvigruppidega jt. huviala inimestega.

Eriolümpia Eesti Ühenduse korraldatud üritused ja projektid on aidanud kooli sporditegevust edendada. Igal õppeaastal on õpilased saanud osaleda jooksukrossi, kergejõustiku, ujumise, bowlingu, saalihoki, jalgpalli, rahvastepalli, tantsukonkursi, liikumis- ja matkapäeval.

Öökool on kevadel kahepäevane üritus looduskeskkonnas, kus toimub palju atraktiivseid ettevõtmisi ja töötubasid. Õpilased ja täiskasvanud osalevad üritusel nii korraldajatena (õpilasesinduse liikmed) kui ka osalejatena.

Lisa 1 Lihtsustatud õppekava lihtsustatud õppe taseme ainekavad

Lisa 2 Lihtsustatud õppekava toimetulekuõppe taseme ainekavad

Lisa 3 Valikainete ainekavad